

رابطه اهداف پیشرفت با احساس تعلق به مدرسه و نشاط ذهنی دانش‌آموزان فائزه شریفی^۱، افسانه مرزیه^۲ و حسین جناآبادی^۳

چکیده

هدف از این پژوهش تعیین رابطه اهداف پیشرفت با احساس تعلق به مدرسه و نشاط ذهنی دانش‌آموزان بود. روش پژوهش توصیفی از نوع همبستگی بود. جامعه آماری شامل کلیه دانش‌آموزان دختر و پسر پایه‌ی دوم، دوره متوسطه دوم، ناحیه دو شهر کرمان در سال تحصیلی ۱۳۹۶-۱۳۹۵ می‌باشد که از بین آنان نمونه‌ای به حجم ۳۰۰ نفر (۲۰۷ دختر، ۹۳ پسر)، با روش نمونه‌گیری تصادفی طبقه‌ای انتخاب شده بودند. و با استفاده از پرسشنامه اهداف پیشرفت (الیوت و مک گرگور)، پرسشنامه احساس تعلق به مدرسه (بری و بتی) و مقیاس نشاط ذهنی حالتی (رایان و فردریک)، اقدام به جمع‌آوری اطلاعات شد. برای تجزیه و تحلیل داده‌ها از میانگین، انحراف استاندارد، همبستگی پیرسون، رگرسیون گام به گام، استفاده شد. نتایج نشان داد در زمینه اهداف پیشرفت، بین جهت‌گیری‌های رویکردی-تبحری و رویکردی-عملکردی با احساس تعلق به مدرسه و نشاط ذهنی رابطه مثبت و معنادار وجود دارد. نتایج تحلیل رگرسیون نشان داد جهت‌گیری رویکردی-تبحری توانسته‌است بر احساس تعلق به مدرسه با مقدار (۷/۱) درصد واریانس تاثیر بگذارد و آنرا پیش‌بینی کند. همچنین جهت‌گیری رویکردی-عملکردی توانسته بر نشاط ذهنی با مقدار (۰/۱۱) درصد واریانس تاثیر بگذارد و آنرا پیش‌بینی کند، و در گام دوم، جهت‌گیری رویکردی-تبحری توانسته بر نشاط ذهنی با مقدار (۰/۱۳) درصد واریانس تاثیر بگذارد و آنرا پیش‌بینی نماید.

واژه‌های کلیدی: اهداف پیشرفت، احساس تعلق به مدرسه، نشاط ذهنی

۱. دانشجوی کارشناسی ارشد روانشناسی تربیتی، دانشگاه سیستان و بلوچستان

۲. نویسنده‌ی رابط: استادیار گروه علوم تربیتی، دانشگاه سیستان و بلوچستان marziyeh@ped.usb.ac.ir

۳. دانشیار روان‌شناسی، دانشگاه سیستان و بلوچستان

تاریخ دریافت مقاله: ۹۶/۲/۱۲

تاریخ پذیرش مقاله: ۹۶/۶/۱۴

مقدمه

نشاط به عنوان مفهومی جدید در روان‌شناسی و یکی از مولفه‌های بهزیستی ذهنی است که توجه بسیاری از پژوهشگران و محققان را به خود جلب نموده‌است. رایان و دسی^۱ (۲۰۰۸)، بر اساس مفروضه‌های نظریه خودتعیین‌گری و مفاهیم ساختاری روان‌شناسی ارگانیک، نشاط ذهنی^۲ را در داشتن انرژی بدنی و ذهنی تعریف می‌کنند که افراد دارای نشاط ذهنی، حسی از شوق، سرزندگی و انرژی را تجربه می‌کنند. بوستیک^۳ (۲۰۰۲) نشاط را به عنوان یک تجربه درونی از انرژی توصیف می‌کند که از خود، فرد یا محیط او نشأت می‌گیرد و محدودیتش در حالت ذهنی مداخله نمی‌کند. رایان و فردریک^۴ (۱۹۹۷) نشاط ذهنی را به عنوان یک انرژی خود ساخته توصیف می‌کنند و معتقدند که این انرژی از نوع درونی است و نه انرژی که به وسیله تهدیدی از محیط بیرون به وجود بیاید. از نظر آنها، نشاط ذهنی با حالت‌های هیجانی فرق می‌کند زیرا نشاط ذهنی احساس شادابی و انرژی است، نه هدایت‌شده و ملزم‌شده. بنابراین نشاط ذهنی نمودی از بهزیستی و سرخوشی است، اما هیجان شامل اختلال و گسستگی ذهنی است. آرگیل (۲۰۰۱) نیز معتقد است که نشاط دارای دو بعد عاطفی و شناختی است منظور از بعد عاطفی داشتن احساس شادی، شمع، خشنودی و سایر هیجانات مثبت است و منظور از بعد شناختی نیز دلالت بر ارزشیابی رضایت‌آمیز مولفه‌های مختلف زندگی فردی و اجتماعی است، درحالی که بچارنسکو (۲۰۰۸) معتقد است شادی فقط آگاهی داشتن به این که اتفاقات خوبی در زندگی شما می‌افتد نیست، بلکه آگاهی به این مساله است که خود شما بوجود آورنده این اتفاقات هستید (به نقل از بذرافکن، ۱۳۹۰). سال‌های مدرسه به عنوان دوره‌ای سازنده از رشد انسان در نظر گرفته می‌شود، محیط مدرسه یک وسیله مناسب برای ارتقاء سلامت، عزت نفس، توانایی‌های زندگی و رفتار مناسب محسوب می‌شود. تأمین امنیت سلامت روان

-
1. Rayan & Deci
  2. Subjective vitality
  3. Bostic
  4. Fredrick

دانش‌آموزان به اندازه سلامت جسمی آنها مهم است. عزت نفس، اعتماد به نفس و انتخاب‌های سلامت، افراد را از پرورش رفتارهای خطرناک باز می‌دارد. (بخشانی، بولحاری، بیان زاده، ۱۹۹۹). نشاط ذهنی بالاترین هدف سلامت ذهن و خوب بودن روان، است. ایجاد و تقویت و حفظ آن نقش موثری در سایر رویه‌های زندگی دارد.

یکی دیگر از جنبه‌هایی که بر سلامت روان دانش‌آموزان اثرگذار است، حس تعلق است. محیط مدرسه باید مانند محیط خانواده (خانواده سالم)، به دانش‌آموز حس امنیت و بهزیستی بدهد. مدارس می‌توانند نقش برجسته‌ای در بهبود سلامت روانی و جسمانی دانش‌آموزان داشته باشند (مکنیلی؛ نانماکر و بلوم، ۲۰۰۲) بخصوص آنکه دانش‌آموزان بخش اعظمی از کودکی و نوجوانی خود را در این مکان سپری می‌کنند و این مسئله موجب می‌شود محیط آموزشی مذکور اثرگذاری قابل توجهی بر روی آنان داشته و ایجاد تعلق به معلمان و همسالانشان در کلاس درس تاثیر زیادی بر زندگی‌شان داشته باشد از این رو تاثیر بافت اجتماعی در شکل‌دهی رفتار نوجوانان غیر قابل انکار می‌باشد (چاپمن، باکی، شیهان و شوچت^۲، ۲۰۱۳؛ به نقل از مکیان، ۱۳۹۴). احساس تعلق به مدرسه^۳ به عنوان سازه‌ای بین رشته‌ای است که با رشته‌های پزشکی، روان‌شناسی، جامعه‌شناسی، تعلیم و تربیت مرتبط می‌باشد. تعریف‌های بسیاری از آن وجود دارد. احساس تعلق به مدرسه را به عنوان کیفیت ارتباط و احساس همبستگی دانش‌آموزان با همکلاسی‌ها و معلمان خود تعریف کرده اند، همچنین احساس تعلق به مدرسه را به عنوان احساس پذیرش، احترام و حمایت محیط مدرسه از دانش‌آموز بیان می‌کنند (ابوالقاسمی، ۱۳۹۳).

انسان‌ها موجوداتی اجتماعی‌اند که از بدو تولد در یک مجموعه اجتماعی زندگی می‌کنند و نسبت به آن مجموعه احساس تعلق دارند. هر چه کودک بزرگتر می‌شود نسبت به والدین، محله،

-
1. Mc neely, Nonnemaker & Blum
  2. Chapman, Buckley, Sheehan, & shochet
  3. The sense of connectedness with school

شهر، مدرسه و اعضای خانواده احساس تعلق بیشتری می‌کند. گذشته و تاریخچه زندگی یک فرد در مدرسه این احساس را قوی‌تر و همین ویژگی‌های فردی مشترک با سایر دانش‌آموزان منجر به احساس تعلق بیشتر آنها می‌شود (فرهمندیان، ۱۳۸۷). خانواده‌هایی که برای امر تعلیم و تربیت ارزش قائلند و به فرزندان خود در انجام تکالیف درسی یاری می‌رسانند موجب می‌شود که آنها احساس تعلق بیشتری نسبت به مدرسه خود تجربه کنند (الیس، میجلی، ویگفیلد، بوچانان، رومان، فلاناگان^۱، ۱۹۹۳، مکیان، ۱۳۹۴).

از طرفی دیگر محیط خانواده در سن نوجوانی نسبت به محیط همسالان جذابیت کمتری دارد. در سن نوجوانی که سن هویت‌یابی است، محیط‌های خارج از خانواده برای افراد دارای جذابیت بیشتری است و فرد از محیط خانواده رویگردان می‌شود. از جمله مهمترین محیط‌هایی که نوجوان به آن تمایل پیدا می‌کند محیط همسالان است، محیط همسالان چندان محیط سالمی نیست و انحرافات مثل استعمال دخانیات، انحرافات جنسی، مصرف مواد در آن پیدا می‌شود (کارچر، هولکومب و زامبرانو^۲، ۲۰۰۸).

تعلق، ضرورتی انسانی است که به عزت نفس، مقبولیت و روابط بین فردی مثبت در سال‌های دوره متوسطه ارتباط بسیاری دارد اما در مدرسه دیده نمی‌شود (بامیستر و لیری^۳، ۱۹۹۹)، دوره متوسطه، دوره‌ای است همراه با آسیب‌پذیری بیشتر، چالش‌هایی درباره‌ی ارزش‌ها، هنجارها، عزت نفس و یک نیاز قوی برای حمایت و تایید از طرف همسالان و بزرگسالان است. دانش‌آموزان با حس تعلق کمتر، بیشتر در معرض خطر پیوستن به گروه‌های خلافکار، اخراج از مدرسه و یا مصرف مواد هستند. بطوریکه رشد جسمانی و مشکلات گوناگون بلوغ، چالش‌های دیگری را برای بعضی از دانش‌آموزان دوره متوسطه بوجود می‌آورد (بک^۴، مالی^۴، ۲۰۰۳)؛

-
1. Eccles, Midgley, Wigfield, Buchanan, Reuman & Flanagan
  2. Karcher, Holcomb & Zambrano
  3. Baumeister & Leary
  4. Beck

دسی (۱۹۹۲) نیز می‌گوید: حس تعلق، ممکن است بشدت انگیزه‌ای برای علاقه دانش‌آموزان در مدرسه باشد. و شرکت در کلاس‌ها، خودانگاری، ارزش‌های درونی و پیگیری اهداف و رفتارهای تحصیلی و موافق را بهبود بخشد (به نقل از فاست^۱، ۲۰۱۴).

از جمله عوامل موثر بر نشاط ذهنی و احساس تعلق به مدرسه در دانش‌آموزان، فرآیندهای انگیزشی می‌باشد. فرآیند انگیزشی که نقش مهمی در شرایط پیشرفت دارد، برای سال‌ها توسط روان‌شناسان مورد پذیرش بوده‌است. دوک^۲ (۱۹۸۶) فرآیند انگیزشی را با داشتن الگوهای انگیزشی سازگار و ناسازگار، توصیف کرد. این الگوهای فرآیند انگیزشی به عنوان گرایش به اهداف تصویر شدند. گرایش به هدف، تمایلی است به سمت ایجاد و یا اثبات توانایی در شرایط پیشرفت. استراتژی‌های شناختی یادگیرنده‌ها، پاسخ‌های تاثیرگذار و رفتار پیشرفت به وسیله گرایش به هدف، تحت تاثیر قرار می‌گیرند. نظریه اهداف پیشرفت^۳ یا جهت‌گیری هدف^۴ از جمله کاربردی‌ترین دیدگاه‌های انگیزش پیشرفت محسوب می‌شود. اهداف پیشرفت نشان دهنده چهارچوبی جامع از موقعیت‌هایی است که دارای پیامدهای عاطفی، شناختی، و رفتاری است و دانش‌آموزان برای تفسیر اعمال خویش از آنها استفاده می‌کنند (ریان و پینتریچ^۵، ۱۹۹۷). جهت‌گیری هدف را بصورت الگوی منسجم از باورها، اسنادها، و هیجانات فرد تعریف می‌کنند، همچنین شامل هدف و معنایی است که شخص برای رفتار خود در نظر می‌گیرد. الیوت و مک‌گریگور^۶ (۲۰۰۱) اهداف را به چهار نوع تقسیم می‌کنند: افرادی که جهت‌گیری تبحری- رویکردی را می‌پذیرند تکالیف چالش‌انگیز را انتخاب می‌کنند و هدفشان تسلط بر موضوع است. در هدف تبحری- اجتنابی فرد برای اجتناب از شکست تلاش می‌کند، در این افراد ترس از داشتن

1. faust
2. Deowk
3. Achievement goal
4. Orientation goal
5. Ryan & Pintrich
6. Elliot & mc gregor

عملکرد بد، مبنای فعالیت است. در جهت گیری هدف عملکردی- رویکردی افراد به نشان دادن شایستگی های مطلوب تمرکز دارند، و برای بدست آوردن قضاوت مطلوب در نزد دیگران، تلاش می کنند. افرادی که جهت گیری عملکردی- اجتنابی دارند، بر اجتناب از نشان دادن شایستگی و قضاوت نامطلوب تمرکز دارند.

تاکنون ارتباط این سه متغیر به صورت توأم بررسی نشده است، اما پژوهش های مرتبطی انجام شده که در ادامه به آنها می پردازیم. متون علمی بیانگر آن است که اهداف رویکردی مرتبط با پیشرفت به طور مثبت با شاخص های مختلف بهزیستی ارتباط دارند. در حالی که تمایلات اجتنابی و توجه بیش از حد نشان دادن شایستگی های خود به دیگران با انواع مختلف مشکلات سازگاری و روانی از قبیل مشکلات خودپنداره، علائم افسردگی، خستگی و دلزدگی از مدرسه در ارزیابی هدف تحصیلی مرتبط است (تومینین - سوئینی و همکاران، ۲۰۰۸؛ به نقل از شیخ الاسلامی، ۱۳۹۴). رایشلدون و کاسر^۱ (۱۹۹۸) در یک بررسی طولی دریافتند که سلامت با دستیابی به اهداف درونی افزایش یافته است درحالی که موفقیت در اهداف بیرونی مزیت کمتری فراهم کرد.

شیخ الاسلامی (۱۳۹۴) در پژوهش خود با عنوان پیش بینی نشاط ذهنی دانش آموزان بر اساس جهت گیری های هدف و نیازهای اساسی روان شناختی، به پیش بینی نشاط ذهنی دانش آموزان بر اساس جهت گیری هدف و نیازهای اساسی روان شناختی پرداخت و نتیجه ی این پژوهش نشان داد که جهت گیری هدف گرایشی، همبستگی مثبت و معنی دار و جهت گیری هدف اجتنابی، همبستگی منفی و معنی دار با نشاط ذهنی دارند. فولادچنگ و آب روشن (۱۳۹۴) در پژوهش پیش بینی راهبردهای یادگیری خود تنظیمی و نشاط ذهنی بر اساس جهت گیری هدف پیشرفت در دانش آموزان بیان کرد که از بین ابعاد جهت گیری هدف، بعد عملکرد-گرایش، بصورت مثبت و معنی دار پیش بینی کننده نشاط ذهنی بود. یحیایی و همکاران (۲۰۱۲) در تحقیق نقش مدرسه در نشاط و جنب و جوش و آموزش در سلامت روان دانش آموزان اشاره کردند که نشاط و سرزندگی

---

1. Raysheldon & kasser

یک عامل مهم در سلامت روان دانش‌آموزان است. با توجه به نقش و اهمیت نشاط در توسعه آموزش، سرپرستان مدرسه باید در ایجاد محیط شاد و سرزنده برای جذب دانش‌آموزان بکوشند. امیرکیایی (۲۰۱۴) در پژوهش رابطه بین فراشناخت، خودشکوفایی و بهزیستی بین دانش‌آموزان نشان داد اهداف جهت‌دار در بهزیستی روانی دانش‌آموزان نقش مهمی دارد. حکیم زاده (۱۳۹۳) در بررسی رابطه احساس تعلق به مدرسه با انگیزه پیشرفت و پیشرفت تحصیلی دانش‌آموزان بیان کرد که رابطه قوی بین مولفه‌های احساس تعلق به مدرسه با انگیزش پیشرفت و عملکرد تحصیلی دانش‌آموزان می‌باشد. وی بیان کرد که مشارکت دانش‌آموزان در فرآیند تصمیم‌گیری در مدرسه و ایجاد جوی باز می‌تواند باعث افزایش احساس تعلق به مدرسه شود، ایجاد محیطی شاد و سالم، حذف مرزهای جامعه و مدرسه، احترام به قومیت‌های مختلف می‌تواند باعث افزایش احساس تعلق به مدرسه گردد. بوند^۱ و همکاران (۲۰۰۷) در پژوهش خود با عنوان تعلق اجتماعی و تعلق به مدرسه به عنوان پیش‌بینی کننده عملکرد تحصیلی و سلامت روان نوجوانان نتیجه می‌گیرند که تعلق به مدرسه به عنوان فاکتور حمایتی در جهت برون‌داده‌های مثبت آموزشی و کاهش رفتارهای پرخطر در بین دانش‌آموزان می‌شود. آدلی بو^۲ (۲۰۰۷) نیز در تحقیقی به بررسی رابطه بین عضویت در مدرسه (احساس تعلق، پذیرش در میان دوستان، مشارکت در مدرسه) با دیدگاه زمانی (حال و آینده) و پیشرفت دانش‌آموزان آفریقایی آمریکایی پرداخت و به رابطه مثبت بین احساس تعلق و پیشرفت دانش‌آموزان دست یافت. گیت^۳ و همکاران (۲۰۱۶) بررسی کردند نوجوانانی که عضویت در مدرسه را داشتند مشکلات روحی و روانی پایین‌تری را تجربه می‌کردند حتی اگر با مشکلات متعدد شخصی، و خانوادگی روبرو بودند. از بین عوامل مدرسه، سو استفاده، خشونت در مدرسه، به نظر می‌رسد تعیین‌کننده‌ی مهم سلامت روان در نوجوانان می‌باشد. الیوت و

1. Bond
2. Adelabu
3. Gorge Gaete

همکاران (۱۹۹۹) طی تحقیق خود نشان دادند که افرادی که اهداف تبحری را انتخاب می کنند برای رسیدن به اهدافشان تلاش زیادی دارند. بروک، نیشیدا، چیانگ، گریم و ریم کافمن^۱ (۲۰۰۸) نیز در تحقیق خود مجموعه ای از جنبه های مثبت را به اهداف تسلط مرتبط می داند، افرادی که هدف تسلط بر تکالیف را دارند در مقابل مواجه شدن با مساله یا مشکل، کار خود را ادامه می دهند نتایج نشان داد که آنها تمایل به انجام تکالیف چالش انگیز و مشکل را دارند، به صورت درونی برانگیخته می شوند و احساس بهتری دارند.

با توجه به آنکه شرکت کنندگان در این پژوهش، دانش آموزان دبیرستان می باشند و این دوره به دلیل مصادف بودن با دوران نوجوانی برخوردار از نشاط ذهنی و حس تعلق در آنها اهمیت بیشتری پیدا می کند، می توان گفت نوع جهت گیری هدف دانش آموزان بر احساس تعلق به مدرسه و نشاط ذهنی آنان می تواند تاثیر گذار باشد. در این راستا پژوهش حاضر با توجه به علاقه محقق به بحث اهداف پیشرفت و با آگاهی از اهداف پیشرفت و این که تحقیقی که این سه متغیر را (اهداف پیشرفت، احساس تعلق به مدرسه، نشاط ذهنی) در رابطه با هم بسنجد تاکنون انجام نشده است؛ قصد بر این است تا ضمن بررسی ارتباط بین اهداف پیشرفت و احساس تعلق به مدرسه و نشاط ذهنی، به تعیین نقش پیش بینی کنندگی مولفه های اهداف پیشرفت در رابطه با این متغیرها در دانش آموزان پرداخته شود.

روش

پژوهش حاضر از نظر هدف کاربردی، و به دلیل اینکه در این پژوهش درصدد بررسی رابطه بین متغیرهای اهداف پیشرفت، احساس تعلق به مدرسه و نشاط ذهنی در دانش آموزان هستیم بنابراین روش پژوهش، توصیفی، از نوع همبستگی است.

جامعه، نمونه و روش نمونه گیری: جامعه آماری این پژوهش را کلیه دانش آموزان

---

1. Brock, Nishida, Chiong, Grimm, & Rimm-Kaufman

دختر و پسر، پایه دوم، دوره متوسطه دوم، ناحیه دو، مدارس دولتی شهر کرمان در سال تحصیلی ۱۳۹۶-۱۳۹۵ تشکیل می‌دادند. در این پژوهش افراد با روش نمونه‌گیری تصادفی طبقه‌ای بر اساس جنسیت انتخاب شد. بدین صورت که از ناحیه دو آموزش و پرورش شهر کرمان، ۲ مدرسه پسرانه و ۲ مدرسه دخترانه بصورت تصادفی انتخاب شد و از هر مدرسه ۴ کلاس و از هر کلاس تعداد نمونه موردنظر به صورت تصادفی و به نسبت موجود انتخاب شدند. به منظور سنجش متغیرها در این پژوهش از سه ابزار زیر استفاده شد:

پرسشنامه اهداف پیشرفت: به منظور اندازه‌گیری جهت‌گیری هدف، از پرسشنامه اهداف پیشرفت استفاده شد. الیوت و مک‌گریگور^۱ (۲۰۰۱) برای اولین بار مدل ۲×۲ اهداف پیشرفت را تهیه کردند، سپس بر مبنای این مدل پرسشنامه‌ای طراحی کردند که شامل ۱۲ گویه است، که در مقابل هر گویه طیف ۵ نمره‌ای (از کاملاً در مورد من صدق می‌کند (۵) تا (به هیچ وجه صدق نمی‌کند (۱) قرار دارد. الیوت و مک‌گریگور (۲۰۰۱) با استفاده از روش تحلیل عامل و به چرخش واریماکس ۴ عامل، از این مقیاس استخراج کردند. این عوامل شامل: (اهداف تبحری - رویکردی: ۴-۸-۱۱)، (اجتنابی - عملکردی: ۲-۵-۷)، (اجتنابی - تبحری: ۳-۱۰-۱۲)، (رویکردی - عملکردی: ۱-۶-۹) مورد سنجش قرار می‌دهد. در بررسی الیوت و مک‌گریگور (۲۰۰۱) ضریب آلفای بُعد تبحری - رویکردی (۰/۸۷)، تبحری - اجتنابی (۰/۸۹)، رویکردی - عملکردی (۰/۹۲) و عملکردی - اجتنابی (۰/۸۳) بدست آمد. پایایی این مقیاس بوسیله تحلیل عاملی تایید و مورد بررسی قرار گرفت که شاخص برازش مطلوب برای آن گزارش کردند. در پژوهش دفترچی و شیخ‌الاسلامی (۱۳۹۴) نیز پایایی این پرسشنامه با روش بازآزمایی و همسانی درونی بررسی شد که ضرایب در سطح ۰/۰۱ معنادار و قابل قبول بودند. در پژوهش حاضر، ضریب آلفای کرونباخ برای بُعد تبحری - رویکردی (۰/۸۵)، تبحری - اجتنابی (۰/۸۷)، رویکردی -

1. Elliot & McGregor

عملکردی (۰/۹۰) و عملکردی-اجتنابی (۰/۸۸) بدست آمد.

پرسشنامه احساس تعلق به مدرسه: برای اندازه گیری احساس تعلق به مدرسه از پرسشنامه احساس تعلق به مدرسه بری و بتی و وات^۱ (۲۰۰۵) استفاده شده است. این پرسشنامه در مقیاس لیکرت و دارای ۶ مولفه شامل احساس تعلق به همسالان، حمایت معلم، احساس رعایت احترام و عدالت در مدرسه، مشارکت کردن در جامعه، ارتباط شخصی فرد با مدرسه و احساس مشارکت دانش آموز با مدرسه می باشد. این پرسشنامه توسط محقق ترجمه شده و روایی و صحت ترجمه آن توسط متخصصان و اساتید مورد تایید قرار گرفته شده است. پایایی کلی این پرسشنامه $\alpha = 0.75$ به دست آمده است. پایایی کلی این پرسشنامه به روش آلفای کرونباخ $\alpha = 0.97$ و برای مولفه های احساس تعلق به همسالان پایایی 0.89 ، برای مولفه احساس حمایت معلم از دانش آموز پایایی 0.84 ، برای احساس رعایت عدالت و احترام در مدرسه پایایی 0.89 ، برای احساس مشارکت دانش آموز در جامعه پایایی 0.66 ، برای مولفه ارتباط با مدرسه پایایی 0.84 و برای مولفه احساس مشارکت در مدرسه پایایی 0.92 به دست آمده است (بری و همکاران، ۲۰۰۵). در پژوهش حاضر، ضریب آلفای کرونباخ 0.85 بدست آمد.

مقیاس نشاط ذهنی: برای اندازه گیری نشاط ذهنی از مقیاس نشاط ذهنی حالتی (رایان و فردریک، ۱۹۹۷) که انرژی و نشاط کنونی فرد را مورد اندازه گیری قرار می دهد استفاده شد. این مقیاس دارای ۷ ماده می باشد و به صورت طیف لیکرت ۵ درجه ای از ۱ (بسیار مخالفم) تا ۵ (بسیار موافقم) اندازه گیری می شود. دامنه نمرات این مقیاس از ۷ تا ۳۵ ماده است. نمرات بیشتر در این مقیاس نشانگر نشاط ذهنی بیشتر آزمودنی است. اعتبار آلفای کرونباخ مقیاس نشاط ذهنی 0.94 گزارش شده است. روایی سازه ای آن بوسیله تحلیل عامل مورد تایید قرار گرفته است (میلیاسکایا و کوستر^۲، ۲۰۱۱). در پژوهش شیخ الاسلامی برای بررسی اعتبار این مقیاس استفاده

1. Brew, Beatty & Watt
2. Milyavskaya & Koestner

شده و ضریب آلفای آن ۰/۸۹ به دست آمد. جهت بررسی روایی آن همبستگی هر ماده با نمره کل مقیاس نشاط ذهنی محاسبه گردید. اعتبار این مقیاس در پژوهش حاضر با استفاده از ضریب آلفای کرونباخ ۰/۸۰ بدست آمد.

روش اجرا: پس از تعیین نمونه، پرسشنامه‌ها بصورت فردی در زنگ تفریح در اختیار دانش‌آموزان قرار داده شد و پس از اطمینان درباره محرمانه بودن پاسخ‌ها، پرسشنامه‌ها جمع‌آوری و اطلاعات بدست آمده با استفاده از نرم افزار SPSS مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت. در بخش آمار توصیفی به منظور توصیف داده‌های بدست آمده از شاخص‌های میانگین، انحراف معیار و در بخش آمار استنباطی به منظور تجزیه و تحلیل داده‌ها از همبستگی پیرسون، رگرسیون گام به گام استفاده شده است.

نتایج

در زمینه آمار توصیفی بیانگر این است که متغیر اهداف پیشرفت به ترتیب دارای میانگین و انحراف معیار (۳/۸۱ و ۰/۶۷)، همچنین بعد رویکردی-تبحری اهداف پیشرفت به ترتیب دارای میانگین و انحراف معیار (۴/۱۲ و ۰/۸۳)، بعد اجتنابی-تبحری اهداف پیشرفت به ترتیب دارای میانگین و انحراف معیار (۳/۷۲ و ۰/۹۱)، بعد رویکردی-عملکردی به ترتیب دارای میانگین و انحراف معیار (۳/۹۴ و ۰/۹۴) و بعد اجتنابی-عملکردی به ترتیب دارای میانگین و انحراف معیار (۳/۴۵ و ۰/۸۷) و متغیر احساس تعلق به مدرسه به ترتیب دارای میانگین و انحراف معیار (۲/۶۱ و ۰/۴۳) و همچنین متغیر نشاط ذهن به ترتیب دارای میانگین و انحراف معیار (۳/۱۲ و ۰/۸۱) می‌باشند.

جدول ۱. گزارش توصیفی متغیرهای پژوهش

SD	M	متغیرها
۰/۶۷	۳/۸۱	اهداف پیشرفت
۰/۸۳	۴/۱۲	رویکردی- تبحری
۰/۹۱	۳/۷۲	اجتنابی- تبحری
۰/۹۴	۳/۹۴	رویکردی- عملکردی
۰/۸۷	۳/۴۵	اجتنابی - عملکردی
۰/۴۳	۲/۶۱	احساس تعلق به مدرسه
۰/۸۱	۳/۱۲	نشاط ذهن

به منظور بررسی بررسی رابطه اهداف پیشرفت با احساس تعلق به مدرسه و نشاط ذهنی دانش آموزان از ضریب همبستگی پیرسون استفاده گردید که ماتریس همبستگی متغیرها در جدول (۲) ارائه شده است. همانگونه که در جدول ملاحظه می شود بین متغیر احساس تعلق به مدرسه و هریک از مولفه های اهداف پیشرفت، بعد رویکردی- تبحری با مقدار همبستگی $r=0/272$ و بعد رویکردی- عملکردی با مقدار همبستگی $r=0/195$ در سطح اطمینان ۹۹ درصد رابطه مستقیم و معنی دار است ($P<0/01$). اما بین بعد اجتنابی- تبحری با مقدار همبستگی $r=0/071$ و بین بعد اجتنابی- عملکردی با مقدار همبستگی $r=0/098$ در سطح اطمینان ۹۵ درصد رابطه معنی داری وجود ندارد ($P>0/05$). بین متغیر نشاط ذهن و هریک از مولفه های رویکردی- تبحری با مقدار همبستگی $r=0/294$ و بین بعد رویکردی- عملکردی با مقدار همبستگی $r=0/338$ در سطح اطمینان ۹۹ درصد رابطه مستقیم و معنی دار است ($P<0/01$). اما بین بعد اجتنابی- تبحری با مقدار همبستگی $r=0/108$ و بین بعد اجتنابی- عملکردی با مقدار همبستگی $r=0/029$ در سطح اطمینان ۹۵ درصد رابطه معنی داری وجود ندارد ($P>0/05$).

Vol.6, No.4/99-119

دوره‌ی ۶، شماره‌ی ۴/۱۱۹-۹۹

جدول ۲. ماتریس همبستگی متغیرهای پژوهش

متغیرها	۱	۲	۳	۴	۵	۶
۱. رویکردی-تبحری						
۲. اجتنابی-تبحری	۰/۴۶۴					
۳. رویکردی-عملکردی	۰/۴۹۸	۰/۴۵۹				
۴. اجتنابی-عملکردی	۰/۲۰۸	۰/۵۰۵	۰/۴۰۵			
۵. احساس تعلق به مدرسه	۰/۲۷۲**	۰/۰۷۱	۰/۱۹۵**	۰/۰۹۸		
۶. نشاط ذهنی	۰/۲۹۴**	۰/۱۰۸	۰/۳۳۸**	۰/۰۲۹	۱	

در خصوص اینکه از بین مولفه‌های ابعاد پیشرفت کدام یک می‌تواند احساس تعلق به مدرسه و نشاط ذهنی دانش‌آموزان را پیش‌بینی کند، از رگرسیون گام به گام استفاده شد که نتایج در جدول ۳ و ۴ آمده است.

جدول ۳. خلاصه الگوی رگرسیون ابعاد اهداف پیشرفت برای پیش‌بینی احساس تعلق به مدرسه

گام	متغیر	R	Adj.R ²	F	B	T	Sig
۱	مولفه رویکردی تبحری	۰/۲۷۲	۰/۰۷۱	۲۳/۸۶	۰/۲۷۲	۴/۸۸	۰/۰۰۱

همانگونه که در جدول (۳) نشان داده شده است، نتایج تحلیل نشان می‌دهد که از بین مولفه‌های اهداف پیشرفت در گام اول مولفه رویکردی-تبحری به تنهایی توانسته ۷/۱ درصد تغییرات احساس تعلق به مدرسه را پیش‌بینی کند. ضریب بتای استاندارد نیز نشان می‌دهد که در معادله‌ی رگرسیون، مولفه رویکردی-تبحری دارای ضریب بتای ۰/۲۷۲ می‌باشد. بنابراین نتایج رگرسیون بیانگر این است که از بین مولفه‌های اهداف پیشرفت فقط مولفه رویکردی-تبحری توانسته بر احساس تعلق به مدرسه با مقدار R² تعدیل شده (۰/۰۷۱) تاثیر بگذارد و آن را پیش‌بینی کند.

جدول ۴. خلاصه الگوی رگرسیون ابعاد اهداف پیشرفت برای پیش بینی نشاط ذهن

گام	متغیر	R	R ²	Adj.R ²	F	β	t	sig
۱	مولفه رویکردی- عملکردی	۰/۳۳۸	۰/۱۱۴	۰/۱۱۱	۳۸/۵۱	۰/۳۳۸	۶/۲۰	۰/۰۰۱
۲	مولفه رویکردی- عملکردی	۰/۳۶۸	۰/۱۳۶	۰/۱۳۰	۲۳/۲۹	۰/۲۵۵	۴/۰۹	۰/۰۰۱
	مولفه رویکردی- تبحری					۰/۱۶۸	۲/۶۹	۰/۰۰۱

همانگونه که در جدول ۴ آمده، نتایج نشان می‌دهد که از بین مولفه‌های اهداف پیشرفت در گام اول مولفه رویکردی- عملکردی به تنهایی توانسته ۱۱ درصد تغییرات نشاط ذهن را پیش بینی کند. ضریب بتای استاندارد نیز نشان می‌دهد که در معادله‌ی رگرسیون، مولفه رویکردی- عملکردی دارای ضریب بتای ۰/۳۳۸ می‌باشند. بنابراین نتایج رگرسیون بیانگر این است که از بین مولفه‌های اهداف پیشرفت، مولفه رویکردی- عملکردی به تنهایی توانسته بر نشاط ذهن با مقدار R² تعدیل شده (۰/۱۱۱) تاثیر بگذارد و آن را پیش بینی کند. همچنین در گام دوم مولفه رویکردی- تبحری در این معادله وارد شده است که این متغیر توانسته ۲ درصد تغییرات نشاط ذهن را افزایش دهد. بنابراین نتایج رگرسیون بیانگر این است که از بین مولفه‌های اهداف پیشرفت فقط مولفه رویکردی- عملکردی و مولفه رویکردی- تبحری توانسته‌اند بر نشاط ذهنی با مقدار R² تعدیل شده (۰/۱۳۰) تاثیر بگذارند و آن را پیش‌بینی کنند.

بحث و نتیجه‌گیری

پژوهش حاضر با هدف بررسی ارتباط بین اهداف پیشرفت با احساس تعلق به مدرسه و نشاط ذهنی دانش آموزان انجام گرفته است. با توجه به منطق نظری و پیشینه عملی، نتایج نشان داد در زمینه اهداف پیشرفت، بین مولفه‌های رویکردی-تبحری و رویکردی-عملکردی با احساس تعلق به مدرسه و نشاط ذهنی رابطه مستقیم و معنادار وجود دارد. در این راستا پژوهش‌های مشابهی صورت گرفته است. شیخ الاسلامی و دفترچی (۱۳۹۴) در تحقیق خود به این نتیجه رسید که جهت

گیری هدف‌گرایشی، همبستگی مثبت و معنی‌دار و جهت‌گیری هدف‌اجتنابی، همبستگی منفی و معنادار با نشاط ذهنی نشان دادند.

همچنین یافته‌ها حاکی از آن است که نشاط ذهنی دارای ارتباط مثبت با جهت‌گیری‌های هدف تسلط-گرایشی و عملکرد-گرایشی است. این یافته‌ها با نتایج پژوهش‌های پیشین همسو است (ون استینکایست^۱ و همکاران، ۲۰۱۰؛ کهولت و جوکار، ۱۳۹۱؛ ونگ، بیدل و الیوت^۲، ۲۰۰۷؛ تومینن-سوئینی، سالمیلا-آرو و نیمویرتا^۳، ۲۰۰۸؛ شیخ‌الاسلامی و دفترچی، ۱۳۹۴).

تحقیق فولادچنگ و آب‌روشن (۱۳۹۴) نشان داد که برخلاف انتظار، هدف تسلط-گرایش رابطه معنادار با نشاط ذهن نداشته که با یافته‌ها همخوانی ندارد و بیان کرد می‌توان آن را به عوامل شخصی و زمینه‌ای اهداف اشاره کرد، عواملی نظیر سن، مقطع تحصیلی، شرایط فرهنگی، اجتماعی و ویژگی‌های آموزشی و پرورشی، محیط کلاس، نوع تکلیف و ماده درسی و همچنین ابزارهای مورد استفاده برای سنجش نشاط ذهن، همگی مسیرهای واسطه‌ای بین نوع هدف و نشاط ذهنی هستند که می‌توانند توجهی بر مغایرت این سنجش از یافته‌ها با سایر یافته‌ها باشد.

در زمینه رابطه مثبت بین اهداف عملکرد-رویکرد و نشاط ذهن نیز می‌توان گفت افراد دارای جهت‌گیری هدف عملکرد-رویکرد غالباً اهداف قابل دسترس برای خود تصور می‌کنند، توانایی خود را به عنوان یک ویژگی ثابت در نظر گرفته و روی اهدافی که از شانس بالا برای موفقیت برخوردارند تمرکز می‌نمایند. (کرید^۴ و همکاران، ۲۰۱۱). همچنین این تحقیق با نتایج پژوهش الیوت و مک‌گریگور (۲۰۰۱) همخوانی داشت که نشان دادند اهداف تبحری پیش‌بینی‌کننده مثبت پردازش عمیق پشتکار و تلاش هستند و رابطه مستقیم بین اهداف تبحر و پیشرفت تحصیلی وجود دارد.

1. Vansteenkiste
2. Wang, Biddle & Elliot
3. Tuominen-Soini, Salmela-Aro & Niemivirta
4. creed

نتیجه پژوهش مک نلی (۲۰۰۴) با یافته‌ها همخوانی داشت، محقق به بررسی ارتباط با اعضای مدرسه و کاهش رفتارهای خطر آفرین سلامت دانش آموزان و موفقیت تحصیلی پرداخته‌است. و مشخص شد که ارتباط با اعضای مدرسه دارای تاثیر بیشتری روی کاهش رفتارهای خطر آفرین دانش آموزان و افزایش موفقیت تحصیلی آنها دارد (به نقل از حسن کاوی، ۱۳۹۳). آدیل ابوا (۲۰۰۷) نیز به این نتیجه دست یافت که رابطه مثبتی بین احساس تعلق و پیشرفت دانش آموزان وجود دارد. همچنین پژوهش مشابه دیگری در این راستا همسو با نتایج است. حکیم زاده (۱۳۹۳) نشان داد که بین مولفه‌های احساس تعلق به مدرسه و انگیزش پیشرفت و پیشرفت تحصیلی دانش آموزان رابطه زیادی وجود دارد. فاست (۲۰۰۴) نیز پژوهشی در این راستا انجام داد، که به یک رابطه قوی بین حس تعلق دانش آموزان در مدرسه و نتیجه مثبت در درون و بیرون از کلاس اشاره دارد، طرّحی که تغییرات در ادراک دانش آموزان در طول زمان را مقایسه می‌کند، نتایج کاهش در درک دانش آموزان نسبت به معلمان، حمایت همسالان و بطور کلی رضایت و کفایت تحصیلی را نشان می‌دهد.

در خصوص اینکه کدام یک از انواع اهداف پیشرفت می‌تواند احساس تعلق به مدرسه و نشاط ذهنی را پیش بینی کند، نشان می‌دهد که از بین مولفه‌های اهداف پیشرفت، مولفه رویکردی-تبحری به تنهایی توانسته احساس تعلق به مدرسه را پیش بینی نماید. همچنین از مولفه‌های اهداف پیشرفت فقط مولفه‌های رویکردی-عملکردی و رویکردی-تبحری توانسته بر نشاط ذهن تاثیر بگذارند و آن را پیش بینی کنند. پژوهش شیخ الاسلامی و دفترچی (۱۳۹۴)، در این راستا صورت گرفته‌است که بیان می‌کند جهت گیری هدف عملکرد-گرایشی و تسلط-اجتنابی قوی‌ترین پیش بین‌های نشاط ذهنی است، بعد عملکرد-گرایش به طور مثبت و معنادار پیش بینی کننده نشاط ذهن بود. فولادچنگ و آب روشن (۱۳۹۴) نیز در تحقیق خود نتیجه گرفت که از بین ابعاد جهت-گیری هدف، بعد عملکرد-گرایش بصورت مثبت و معنی‌دار پیش بین کننده نشاط ذهن بود.

امیرکیایی (۲۰۱۴) نیز در این راستا به این نتیجه دست یافت که اهداف جهت دار در بهزیستی روانی نقش دارد.

تحقیق بوند و همکاران (۲۰۰۷) نیز به عنوان پژوهشی مشابه با یافته‌ها همخوانی دارد، تعلق به مدرسه به عنوان پیش‌بینی‌کننده عملکرد تحصیلی و سلامت روان نوجوانان در بین دانش‌آموزان است. محققان معتقدند که هم اهداف تبصر و هم اهداف عملکرد-رویکرد بسته به خصوصیات شخصیتی دانش‌آموزان و محیطی که در آن مشغول به انجام تکلیف هستند می‌تواند آنها را به انجام تکلیف راغب کند. طبق نظر دسی و همکاران (۱۹۹۱) مدرسه بعنوان یک نهاد اجتماعی است که در آن آموزش و پرورش و رشد شخصیت آینده سازان شکل می‌گیرد. یکی از عوامل مهم و موثر بر رشد تمام عیار دانش‌آموزان تمرکز بر سلامت ذهنی آنها می‌باشد. شادی و نشاط نقش حیاتی در توسعه خلاقیت، داشتن حس مثبت در زندگی، همکاری اجتماعی، ثبات عاطفی، اعتماد به نفس، تمایل به پیشرفت، پویایی ذهن و غیره ایفا می‌کند. موثرترین عوامل در نشاط مدارس عبارتند از: مدیریت، معلم و فضای فیزیکی مدرسه. با توجه به نقش و اهمیت نشاط در توسعه آموزش، سرپرستان مدرسه، باید در ایجاد محیط شاد و سرزنده‌ی آموزش برای جذب دانش‌آموزان بکوشند. سازمان بهداشت جهانی، سلامت ذهن و فکر را به عنوان قابلیت برای ایجاد یک هماهنگی و ارتباط هارمونیک با دیگران، تغییر و اصلاح محیط اجتماعی و فردی، حل تضاد-ها و انجام منطقی، منصفانه و مناسب خواسته‌های شخصی در نظر می‌گیرند (رومازپور و همکاران، ۲۰۰۲؛ یحیایی، ۲۰۱۲).

وقتی نظریه خودتعیین‌گری به قلمرو آموزش و پرورش وارد شد، باعث افزایش علاقه به یادگیری در دانش‌آموزان ارزش نهادن به آموزش و پرورش، و اعتماد به نفس در ویژگی‌ها و استعدادهای فردی گردید. این نتایج از انگیزه‌ها و ارزش‌های درونی و خودتنظیم شده بروز پیدا کرده، براساس این نظریه دانش‌آموزان زمانی در فعالیت‌های مدرسه درگیر می‌شوند که برایشان جذاب باشد. پذیرفته شدن در جمع دوستان و مدرسه از نیازهای اساسی دانش‌آموزان است.

برآورده شدن نیازها در محیط مدرسه موجب افزایش احساس تعلق به مدرسه می‌شود (دسی و همکاران ۱۹۹۱). در هر پژوهشی محدودیت‌هایی وجود دارد و پژوهش حاضر از این قاعده مستثنی نیست؛ از جمله استفاده از پرسشنامه برای جمع‌آوری اطلاعات که محدودیتی شبیه سایر پژوهش‌های پرسشنامه‌ای دارد، پیشنهاد می‌شود این پژوهش در مقاطع تحصیلی دیگر برای رسیدن به نتایج گسترده نیز اجرا گردد. با توجه به اهمیت دانش‌آموزان در نظام آموزش، برای به ثمر نشستن تلاش‌های آموزش و پرورش و شیوه‌های گوناگون تدریس، توجه به نیازهای روحی و روانی نوجوانان لازم و ضروری است.

منابع

- ابوالقاسمی نجف آبادی، مهدی؛ رستمی، ام‌کلثوم و شیخی فینی، علی اکبر (۱۳۹۳). تأثیر روش تدریس یادگیری مشارکتی جکیستاو بر احساس تعلق به مدرسه در بین دانش‌آموزان دبیرستانی نجف آباد. مجله علمی پژوهشی برنامه درسی - انجمن مطالعات برنامه درسی ایران، (۱) ۴، ۳۵-۳۴.
- بذرافکن، حسام؛ وطن خواه، محمد و خدیوی، میثم (۱۳۹۰). هوش معنوی و احساس سرزندگی با نقش تعدیل کننده ویژگی‌های شخصیتی. کنگره انجمن ملی روان‌شناسی بالینی ایران.
- حکیم زاده، رضوان؛ درانی، کمال؛ ابوالقاسمی، مهدی و نجاتی، فرهاد (۱۳۹۳). بررسی رابطه احساس تعلق به مدرسه با انگیزه پیشرفت و عملکرد تحصیلی دانش‌آموزان دوره متوسطه شهر اصفهان. مجله علوم تربیتی دانشگاه شهید چمران اهواز، (۱) ۶، ۱۶۶-۱۵۱.
- حسن کاوی، مریم (۱۳۹۳). بررسی رابطه احساس تعلق دانش‌آموزان به مدرسه با انگیزه پیشرفت تحصیلی دانش‌آموزان مقطع دبیرستان شهرستان تهران. پایان نامه، دانشگاه آزاد گرمسار.
- دواودی راد، کوثر (۱۳۹۴). مقایسه احساس تعلق به مدرسه دانش‌آموزان دختر متوسطه عادی و هوشمند. پایان نامه، دانشگاه آزاد تنکابن.
- شیخ الاسلامی، راضیه و دفترچی، عفت (۱۳۹۴). پیش‌بینی نشاط‌ذهنی دانش‌آموزان براساس جهت‌گیری هدف و نیازهای اساسی روان‌شناختی. مجله روان‌شناسی، ۱۹(۲) ۱۴۹-۱۵۰.

فولاد چنگ، محبوبه و آب روشن، حسن (۱۳۹۴). پیش‌بینی راهبردهای یادگیری خود تنظیمی و نشاط ذهنی بر اساس جهت‌گیری هدف پیشرفت در دانش‌آموزان دبیرستانی. مجله آموزشی پژوهشی، (۲) ۱۲۲-۱۲۳.

کارشکی، حسین؛ بهمن آبادی، سمیه و بلوچزاده، فاطمه (۱۳۹۱). تعیین نقش اهداف پیشرفت در میانجی‌گری رابطه ساختار ارزشیابی کلاسی و پیشرفت تحصیلی یک مطالعه توصیفی. مجله ایرانی آموزش در علوم پزشکی، ۱۳(۲)، ۱۳۳-۱۲۳.

کھولت، نعیمه و جوکار، بهرام (۱۳۹۱). ارائه مدل علی برای شادی بر اساس ابعاد هویت با واسطه جهت‌گیری هدف. دانش و پژوهش در روان‌شناسی کاربردی، ۲، ۸۱-۹.

مکیان، راضیه و کلانترکوشه، سیدمحمد (۱۳۹۴). ویژگی‌های احساس روان‌سنجی پرسشنامه احساس تعلق به مدرسه و ارتباط آن با فرسودگی تحصیلی و انگیزش پیشرفت در میان دانش‌آموزان شهر تهران. فصلنامه‌ی اندازه‌گیری تربیتی، ۵(۲) ۱۲۰-۱۲۹.

ناطق پور، محمدجواد (۱۳۸۹). نقش خانواده در تقویت احساس تعلق اجتماعی در فرزندان، نشریه‌ی رشد آموزش اجتماعی علوم، ۳۶، ۲۵-۳۹.

Adel Abu, A.D, (2007). Time perspective and school membership as correlates to academic achievement among African American adolescents. Teaching and Teacher Education.

Amir-kiaei, Y. (2014). The relationship between metacognition, self-actualization, and well-being among university students: Reviving self-actualization as the purpose of education Florida international university, ProQuest Dissertation publishing.

Abolghasemi Najaf Abadi, M., Rostami, O., Sheikhi Finney, A. (2013). The Effect of jigsaw cooperative learning approach on the sense of connectedness with school among high school students in Najaf Abad, Journal of Curriculum Studies Curriculum Association of Iran, 34-35.(Persian)

Bakhshani, N, Bolhari, J. & Bayanzade, S.A. (1999). Ertegha Behdashte Ravani Jamenrgar, journal of Andishe va Raftar, 19, 53-65.

Bazrafkan, H. (2012). Spiritual Intelligence and big five personality traits. the Congress of the National Association of Clinical Psychology. (Persian)

Bostic, J. H. (2002). Constructive thinking, Mental health and physical health, an explain Torymodel of correlated construct in health psychology Ph.D. dissertation. Saint Levis University.

Bond,L., Butle, H., Thomas, L., carlin, j., Bowes, G. & Potton, G.(2007).social and school connectedness in early secondary school as predictors of late teenage substance uses, mental health and academic outcomes. journal of adolescent health,40(4),10-18.

- Brock, L., Nishida, T., Chiang, S., Grim, K. & Rim-kaufman, S. (2008). children's perception of the classroom environment and academic performance. *journal of school psychology*, 46, 129-149.
- Brew, C. Beatty, B. & Watt, A. (2004). Measuring students' sense of connectedness with school. Paper presented at the Australian Association for Research in Education Annual Conference. Melbourne.
- Creed, P., Tilbury, C., Busy N. & Crawford, M. (2011). Cross-legged relationships between career aspirations and goals in early adolescents. *Journal Vocational Behavior* 78, 92-99. 20.
- Deci, L., Vallerand, J., Pelletier, G., Ryan, M. (1991). Motivational and Education: the self-Determination perspective. *Educational psychologist*, 26(38), 325-346.
- Davoodi Rad, K., (2015). Comparison between the feeling of belonging to a normal high school of girls and intelligent one, thesis, Azad University of Tonekabon. (Persian)
- Dweck, C. S. (1986). motivational processes affecting Learning. *American psychologist*, 41, 1040-1048.
- Elliot, A. J. & McGregor, H. A. (2001). A 2x2 achievement goal framework. *Journal of Personality and Social Psychology*, 80, 519-501.
- Fouladchang, M., Abroshan, Hassan. (2013). Predicting self-regulation learning strategies and subjective vitality based on achievement goal orientation among high school students. *Journal of Research- training*, 2, 122-123. (Persian)
- Jorge Gaete, C. A. (2016). rojas-Barahona, Esterbina Olivares, Ricardo Arya. *journal of Adolescence*, 50, 15-28.
- Hakim Zadeh, R., Dorrani, K., Abolghasemi, M., nejaty, F. (2014). Studying the relationship between a sense of connectedness with school with achievement motivation and academic performance of high school students in Isfahan. *journal of Training science in Chamran University*, 6(21), 151-166 (Persian)
- Hassankavi, M. (2013). Studying the relationship between a senses of connectedness with school students with academic achievement of high school students in Tehran, Azad University of Garmsar. (Persian)
- karcher, d. & Holcomb, J. M (2008). *school attachment*. New York: Mc Grow Hill.
- Kareshki, H., Bahmanabadi, S., Bluchzadh, F. (2011). Determining the role of in the achievement goal mediation between classroom assessment structure and achievement of a descriptive study, *Iranian Journal of Medical Education*, 13 (2) 133 - 123. (Persian)
- Milyavskaya, M., & Koestner, R. (2011). Psychological needs, motivation, and well-being: A test of self-determination theory across multiple domains. *Personality and Individual Differences* 50, 387-391
- Makian, R., Kalantarkousheh, S.M. (2013). Psychometric Properties of feeling a sense of connectedness with school and its relationship with school burnout and motivation among students in Tehran. *Journal of Educational Measurement*, 5(2), 120-129. (Persian)
- Nateghpour, M. J (2009). the role of the family in fostering a sense of social belonging in children. *Journal of Social Science Education*, 36, 25-39. (Persian)

- Ryan, R.M., & Fredrick. (1997). On energy, personality and health; subjective vitality dynamic reflection of well-being. *journal of personality*, 65,529-565.
- Ryan, R.M & Deci, E.L. (2008)from ego-depletion to vitality: theory and findings concernering the facilitation of energy available to the self. *Social and personality journal of environmental psychology* 30,159-168.
- Ryan, R. M. (1997). pintrich pr.should I ask for help? Thread of motivation and attitudes in adolescent help seeking in math class. *Journal of Educational psychology*, 82(2); 329-341.
- Sheikholeslami, R. (2015). the prediction of students' subjective vitality by goal orientation and basic psychological needs. *Journal of Psychology*, 19(summer)147-174. (Persian)
- Sheldon, K. M & kasser, T.(1998).Pursuing personal goals; skills enable progress, but not all progress is beneficial. *Personality and social psychology bulletin*, 24, 1319-1331.
- Tuominen-Soini, H., Salmela-Aro, K.& Niemivirta, M. (2008). Achievement goal orientations and subjective well-being: A person-centred analysis. *Learning and Instruction*, 18, 251- 26
- Vansteenkiste, M., Mouratidis, A., & Lense, W. (2010). Detaching reasons from aims: Fair play and well- being in soccer as a function of perusing performance-approach goals for autonomous or controlling reasons. *Journal of Sport & Exercise Psychology*, 32, 217-242.
- Wang, C. K. J., Biddle, S. J. H., & Elliot, A. J. (2007). The 2*2 achievement goal framework in a physical education context. *Psychology of Sport and Exercise*, 8, 147-168.
- Yahyaei, D., Jabalaeli, Z. & Mahini, F. (2012). the school role in lively education and student mental health. *Procedia-social and behavioral sciences* 47, 1408-1412.

The relationship between achievement goals and the sense of connectedness with school and subjective vitality among students

F. Sharifi¹, A. Marziyeh² & H. Jenaabadi³

Abstract

The present study aims to investigate the relationship between achievement goal and the sense of connectedness with school and subjective vitality among students. The participants were 300 Kerman's high school students (93 boys, 207 girls) who were selected by stratified random sampling. Three instruments were used for data collection. The participants filled out the achievement goal questionnaire (Elliot & Mc Gregor), the connectedness with school (Bety & Bery) and the state subjective vitality scales (Ryan & Frederick). For achievement goal, findings showed positive and meaningful relationship between mastery attitude orientation and performance attitude orientations and the sense of connectedness with school and subjective vitality. Also, regression analysis results revealed mastery attitude orientation was able to predict sense of connectedness with school and influence it with 7.1% variance. Besides, performance attitude orientation was able to predict subjective vitality and influence it with 0.11% variance. Then, mastery-attitude orientation was able to predict subjective vitality and influence it with 0.13% variance.

Keywords: Achievement goals, the sense of connectedness with school, subjective vitality.

---

1. Student MA. University of Sistan and Baluchestan

2. Corresponding Author :Assistant professor ,university of Sistan and Baluchestan (marziyeh@ped.usb.ac.ir)

3. Associate professor, university of Sistan and Baluchestan